

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgönyöm: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre	840 Lej
Fél évre	420 Lej
Negyed évre	210 Lej
Havonta	70 Lej

Hirdetések díjazás szerinti

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Hasztalan

minden tiltakozás és ünnepélyes demonstráció, a magánoktatásról szóló új törvényjavaslatot nem lehet útjában megállítani. Ez a javaslat törvényerőre fog emelkedni, törvényt kell válni. — így akarja a miniszter, kormány és mindenki, aki még mindig trédentát és ellenséget lát a magyarságban. A kisebbségi aggályokat, kéreéseket és okos érveléseket nem veszik figyelembe, a szenátus már általánosságban megszavazta Anghelescu miniszter új törvényét és hozzáfogott a részletes tárgyaláshoz is. Hogy mit jelent Románia kisebbségiaktái vidéknek a felekezeti iskola, arról már fölösleges beszélni. A felekezetek által fenntartott iskolák gondoskodtak arról, hogy a jövő generáció ne felejtse el anyanyelvét, nemzetiségét, származását, fajtát, mert semmiféle politika sem kívánhatja, vagy parancsolhatja, hogy a magyar, szász vagy német románná váljék. Anghelescu miniszter új azonban szisztematikusán meg akarja ölni a kisebbségi iskolákat és ezek között első sorban a magyar intézeteket. Az első csapást két évvel ezelőtt mérte ránk, azután minden esztendő hozott valami újabb meglepetést, míg most itt van a magánoktatásról szóló törvény, a mely még elveszi azt a kis szabadságot, amelyet eddig élveztünk. Vajon jöhet még ezután is valami?

A szenátus ülésén az erdélyi magyar egyházak fejei tartalmas beszédekben mutattak rá azokra a veszedelmekre, amiket a javaslat magában rejt és nemes tiltakozás formájában emelték fel szavukat ez ellen az antidemokratikus javaslat ellen. Nem használt semmit. A szenátus megszavazta, mert most olyan a korszellem, olyan az uralkodó felfogás, hogy minden olyan törvényt meg kell szavazni, aminek az éle a kisebbségek ellen irányul. Szomorú tény, hogy az impérium utáni hatodik esztendőben az uralkodó többség, vagy helyesebben az uralmon levő kormány még mindig ellenséget lát a kisebbségekben és ezek között első sorban a magyarságban és drákói törvényekkel és rendeletekkel „védekezik” ellenük. Milyen másnak képzelte el a jövőt Erdély magyarsága az alábbiak szövegében.

Anglia irtó hadjáratot vezet a bolsevisták ellen. — Titokzatos történet egy botrányról s egy megakadályozott párbajról. — Az ellenzék új harcot kezd a Bratianu-kormány ellen. — Aradi diákok mentek Székelyországba. — Volt aradi színész érdekes házassága. — Lederer Gusztáv kegyelmet kér. — Ledererné a halálos ítélet hallatára öngyilkosságot kísérelt meg. — Csendőrség és rendőrség őrzi Belgrádot. — Mauzoleumot emelnek Fischer Eliznek. Rákosi Jenő: Kirke.

„A liberális kormányra szüksége van Romániának!”

Mondja Bratianu miniszterelnök. — Az országot nem akarja kísérletezők kezére juttatni. — Az ellenzéki pártok vezetői királyi audiencián jelennek meg.

(Bucuresti, május 19.) Bratianu

Jonel miniszterelnök tegnap este teával vendégelte meg a kormánypárt tagjait, akik előtt hangzottatta, hogy az ellenzéki pártok közötti összetartás nagyon ingadozó és kérte a párt tagjait, legyenek szorgalmasak és nyugodtak s ne nyujtsanak támaszot a felekezeti iskolák felületére az ellenzéknek. A miniszterelnök szerint a külpolitikai helyzet nem annyira tiszta, hogy ma az országot kísérletezők kezére lehetne juttatni, tehát a liberális kormányra mindenképpen szükség van. Konstatálja, hogy a nemzeti ellenzék Bessarabia nemzeti szempontból még visszamaradt helyzetét akarja felhasználni támadó eszközül, de megállapítja, hogy a helyzet már ott is teljesen megjavult. A miniszterelnök a nemzeti pártot csupán eszköznek tekinti bizonyos anarchisztikus elemek kezében. Végül Tatarescu belügyi államtitkár ismertette a besszarabiai hely-

zetet, ahol a közigazgatás rendszeresen működik és ahol a lakosság közbizalommal tekint a kormányra.

Beavatott politikai körökből származó vélemény szerint a kormány a chisenevi szenátorválasztáson nem állt fel jelöltet, mert arra számít, hogy az ellenzéki pártok egymás ellen káldálnak és így megbomlik közöttük az egyetértés. A vasárnapi ellenzéki demonstrációval kapcsolatban illetékes helyen megcáfolták azt a hírt, hogy Jorga a vasárnapi négyülés megtartása után audienciát kért volna a királytól. Az ellenzéki vezeték ugyanis már előzőleg, az ellenzéki pártok koalíciójának létrejötte alkalmával kértek audienciát hogy Ferdinánd királynak ezt a ténny tudomására juttassák. Az uralkodó gyengélkedése miatt azonban akkor az audiencia elmaradt és a kihallgatás valószínűleg csak a jövő hét folyamán fog megtörténni.

Németország

sohasem ismeri el keleti határait.

Stresemann nagy külpolitikai beszéde. — Békét akar a német-román konfliktusban. — Az osztrák csatlakozás kérdése.

(Berlin, május 19.) Stresemann külügyminiszter, a birodalmi gyűlésen tegnap külügyi expozét tartott. A külügyminiszter mindenképp rámutatott arra, hogy bármely német kormány, még ha parlamenten kívül áll is, feltétlenül respektálni fogja a Daves-tervezetet. Franciaország folytatja előző politikáját, Briand ugyanazt cselekszi, amit Herriot. Ami Ausztria csatlakozását illeti, Németország akciója ebben a kérés-

désben, a lehetőségek határain belül fog mozogni. Németországot és Ausztriát közös kulturája és nyelve köti össze, ezek oly kötelek, amelyek a jövőben csak tovább mélyülhetnek. Sajnálja, hogy a két ország között a vizum kötelezettséget sem lehetett eddig megszüntetni, de Ausztriának szüksége van az ebből folyó jelentékeny jövedelmekre. Németország viszonya Csehszlovákiával kifogástalan és bizonyos javul-

lás mutatkozik a német-lengyel viszonyban is. A román-német konfliktus ügyében a külügyminiszter kijelentette, hogy Németország nemzetközi döntőbírósgot javasolt az ellentétek megoldására és reméli, hogy így mielőbb eltűnik az a nyugtalanság, amely a két állam kapcsolatát, az utóbbi időben megzavarta.

A leszerelésről kijelentette a külügyminiszter, hogy Németország demobilizálását, általános le szerelésnek kell követnie. Német ország nem lép be a Népszövetségbe, amíg a leszerelés kérdését nem rendezik és a rajnai zónát a szövetségesek ki nem ürítik. A garanciaszerződéssel kapcsolatban Németországnak igaztalanul tulajdonítanak agresszív terveket Lengyelországgal szemben, de a német kormánynak kötelessége szorgalmazni a keleti határok helyzetének tisztázását, mert ezek flagrns ellentmondásban vannak a népek örendelkezési jogával. Ünnepélyesen kijelenti, hogy Németország nem fogja sohasem elismerni ezeket a határokat, de hangsúlyozza, hogy azok erőszakos megváltoztatására sohasem fog törekedni.

Reitorzióval fenyeget Amerika.

(Newyork, május 19.) Az Egyesült Államok körmánya — mint ma jelentették — felszólította azokat az európai államokat, melyek nagyobb összegekkel tartoznak az Unionnak, tegyék meg a lépéseket adósságaik végleges rendezésére. Az Evening Post szerint, ha a felszólított európai nemzetek kedvezőtlen választ küldenek a háborús adósságok megfizetésére vonatkozólag, ennek az volna a következménye, hogy a kongresszus elé határozatot terjesztenének, amelynek értelmében megtagadnának minden amerikai hitelt azok számára, akik kötelezettségeiknek nem tettek eleget. A kongresszusnak ez a lépése azt jelentené, hogy az a politika, amelyet a magánkölcsmóket illetőleg folytatott eddig a kormány és amelynek eddig hivatalos jellege nem volt, a jövőben hivatalos jelleget nyer. Az Evening Post hírével szemben a bucuresti külügyminiszterium kategorikusan megcáfoltja azt, mint ha az Unio követelné a háborús adósságok sürgős megfizetését. A külügyminiszterium szerint az Unio álláspontja változatlan és örömmel fogad el minden olyan javaslatot, amely az adósságok rendezésére vonatkozik. Az Egyesült Államok körmánya azonban semmi esetre sem fog türelmetlen, és kérésekkel hitelezőnek mutatkozni.

Kirke.

Lederer-gyilkosság igazi bűnöse.

Írta: Rákosi Jenő.

A Lederer-tárgyalás véget ért: a hadbíróóság halált mondott a rablógyilkos csendőrfőhadnagyra, aki megbánóan fogadta a megérdemelt ítéletet. A rémdráma ötnapos fő-tárgyalásán azonban a maga ijesztő, megborzongató valóságában előmeredt az igazi, a nagyobb bűnös visszataszító alakja, akinek démoni kezében szinte vad és tehetetlen, mindenre kész eszközzé változott a férjnek nevezett báb. A démon, az igazi bűnös: Ledererné, az egykori kasszír-nő. Erről az asszonyt fenevadról mesteri képet rajzolt a magyar újságírás legkiválóbb reprezentánsa, az ősz Rákosi Jenő, akinek megrázó írását itt adjuk:

A tárgyalás tele volt idegrázó fordulatokkal és jelenetekkel, melyek néha szinte előállították a hallgatók szíve verését. Mert bármily aljas, elvetemült és állatias volt is a bűncselekmény: amint a rémdráma a tárgyalás folyamán lepergett a tárgyalóteremben, mesterien vezetve a bíróság által: a közönség nem tudta emberi érzéseit úgy elsáncolni, hogy egy, a lelkiismeret skorpiói által, a bűntudat körméi közt vergődő nyomorult bűnösben meg ne lássa az embert, aki középpontjában állt a törvényszéki drámanak, melynek személyei egyenként léptek a színpadra, hogy a gonosz cselekedet tegzéből minden nyilat ki-szedjenek és rábocsássák a vádlottnak a tett után álmából felriadt lelkiismeretére.

Elsőbb is a bírák a kérlelhetetlen igazság szolgálatában, akik a vallatásnál csupán az igazságot kereshetik s csak az ítéletben érvényesíthetnek enyhítő körülmények révén környöretet. Aztán a vádló, a társadalmet-védő, mikor ráncolt homlokka a vádlottra bocsátja perzeelő kérdéseit. — Majd a tanúk, akik tényeket hordanak össze, melyektől mind szűkebbre szorult a kör, melyből végre nincsen menekvés. Az áldozat véres testrészei újra meg újra ott vannak, s a bűnös kénytelen borzalmas tettének részleteit emlékeiből kiszedni, összeállítani, úgy-szólván összerakni a heentes-mester darabokra vagdalt testét. Nem tudom, mi volt neki környezőbb: az éj sötétében, a gyilkos szándék paroxizmusában szédarabolni áldozata testét, vagy a nyilvánosság előtt, a bírák parancsára ismét összerakni s beszélni róla, mint élőről, hogy így volt, meg úgy volt, aludt és megöltém és kiharcoltuk és földaraboltuk és a Dumába temettük. Hogy ki pólyálta be a fejét és ki metszette el a nyakát és kinek az eszébe fogant meg mind e borzalom.

De volt a törvényszéki drámanak egy személye, aki hidegvérrel, önralmával, arcátlánságával, cinizmusával túltett még a borzalmakon is. Segítő és bűntárs a akkor éjjel, hitvestársa addig, itt csak tanu: az asszony. Mily hallatlan hatalom lakozott e némbenben. A vádlott szemébe nézett összes tanuinak, a bírának, szigorú vádlójának végső nyilatkozá-

tában még a halálnak is, de ennek az asszonynak nem mert a szemébe nézni. Mint egy csinyen kapott gyermek állt előtte lesített szemmel, mikor szembesítették vele. Mintha azt érezte volna, ha csak egyszer is még a szemébe néz, nem tudja azt mondani, amit megtört lelkiismerete sug neki, hanem azt kell mondania, amit az asszony tekintete parancsol rá.

En előttem ez a szembesítés reuelálja a rettenetes bűncselekmény minden titkát. Az asszony bűvös hatalma a férfium, akinek, ha Sámson a neve, Delila levágja a haját és elveszti férfierejét. A világ misztériuma: az asszony. — Nagy történelmi eseményeknek és fordulatoknak végső oka: az asszony. Az asszony, aki Jókai szerint, a férfi sorsa. Éva, aki az almát Ádámmal megettél. Az asszony, akihez kötve vannak az emberiség legfenségesebb cselekedetei, aki a poklok iszapjába viszi le emberét.

Mily hatalmat gyakorolhatott az az asszony, akit mint tanu látunk a tárgyaláson, a maga titokzatos ercével, a férfiumval, akit rabjává tett. Hiszen hallanunk kellett, hogy éjjel, közvetlenül a véres cselekedet előtt, mely kegyetlen agyában megfogant, melyet átszugerált férje agyvelejebe, a hol megnőtt, tetté érkeidött, a habozó férj mellé bujt az ágyba s a fülebe sugdosott, hogy megacélozza a véres cselekedetre. A bibliai Juditok, a Carday Szólták th-

sők, tudnak özni saját kezükkel nemes ólokért. A fertőzött lelki nő nem gyilkol. Annak egy férfi kell, aki végrehajtsa az ő pusztító gondolatát.

A görög monda beszél egy ten geri szigetről, amelyen egy boszorkány tanyázott. De nem boszorkány a keresztény babona fejfogása szerint, nem gonosz lelki rut szipirtyó, hanem egy csodaszép fiatalasszony, akéhez Odüsszeusz is elvetődött hollyongásaiban. A tündérszép boszorkány neve Kirke volt, s amely férfi a hatalmába került, azt szorolme italával sertéssé változtatta.

E tárgyalás rémtörténetének a Kirkeje Ledererné, aki szerelme bódító italával fenevaddá tudta változtatni a férjút, aki hatalmába került. Se vallás, se műveltség, se társadalom, se semmi nem bír az emberi természet elemi erőivel. A világosságnak e hirhedt száza épp oly bőven termi a sötétség borzalmait, mint az ezredév előtt primitív világ. Ádám és Éva gyermekei maradtunk mind a világ végéig és a Kirkek örökké lesben állanak a maguk szigetén, nevezzék e szigetet munkásház-nak, tisztú lakásnak, budoárnak, kastélynak, vagy fejedelmi palotának és aki hálójukba kerül, azt állattá változtatják varázstudományukkal. Vigasztalás, hogy a Kirkek mellett vannak ideális nők, hitvesek, anyák, menyasszonyok, akik hősokeket csinálnak belőlünk s nemtől az emberisésmek.

Tavaszi történet —

bárnőről, pofonról, megakadályozott párbajról

Különös incidens egy budapesti mulatóhelyen. — Baró és cukorgyári igazgató pofozkodása. — A detektívek megakadályozták a súlyos feltételű párbajt.

(Budapest, május 19.) Még nincs is a forró nyár, mely felforrálja a vért, az agyakat és az emberek hátgerincét és Budapesten az egyik előkelő mulatóhelyen mégis elcsattant már az első nyári pofon, a la Nagymaros vagy Siótok. Egy pofonból indul ki ez a riport és szó van benne egy grófról, annak báró-barátjáról, egy cukorgyári direktorról, a nőöl, a pofonról és egy snájdig kis párbajról is. Budapesten az ébredő tavasz nem nyomta el melegével a táncórületet. Budapest nappal robotol, éjjel táncol — hajnalnadsadtáig. Bor, pezsgő, konyak, likör, kottail és főleg sok-sok kis nő van Pesten a tánchoz, a mulatómámorhoz. Záróra táján rendszert már mindenki hangulata „emelkedett” és ebben a hangulatban a kezek is könnyen — emelkednek. Pofonra. Jó, kiadós, becsületes nyári pofonra.

A Nagymező-ucca egyik elegáns mulatóhelyén történt. Az intím kis helyiségben vidáman harogott a jazz-band, a parketten egymást kergették a párok. A társaságok változtak. A hölgyek is változtak: engedtek a méltóságukból, nem voltak már túlságosan tartózkodók a férfikkal szemben — mint az már hajnalját szokás — hangosan énekeltek, viharoltak. Három óra után újabb vendégek érkeztek, más mulatókból. Jött többek között egy társaság s benne egy szmokingos, hatalmas természetű szöke ur is egy filigráns, emivalóan bájos hölgyével. — Már érkezéskor mindenki tudta róluk, hogy kicsodák. A hölgy, a

konkurrens bár vezéresüllaga, az ur pedig, — a társaságban volt egyébként gróf Eszterházy Tamás nagybirtokos is — báró Watzdorfi Konrád, gazdag ur, a pesti éjszakai élet ismert alakja.

Táncolni kezdték. Alig táncolt a báró a bárcsüllaggal egyetlen tóurt, midőn odalépett egy ismeretlen ur hozzájuk és elkezdte a tánccsodát. Ez az ur: Schwitzer Gyula, a nagysurányi cukorgyár igazgatója volt. A báró kelletlenül odaadta a táncosnót, de a másik fordulóban már visszakerült az igazgatótól. Ez néhány pillanat múlva újból el akarta kérni Watzdorfi Konrádtól a kapós táncosnót. A Gráll-lovag azonban ekkor már nem adta. Erre az agresszív, cukorizgató egy becsületes, kiadós nyári pofont kent le neki. Ott az ideál szemelattára. Aztán vitatkozni kezdtek, a végén már egész csendesen. Az inspekciós rendőrtiszt leigazoltatta őket. — Mindketten bemondták a neveiket. A nagysurányi cukorgyár igazgatójától kérték az utielelet is. Nem volt nála, de elküldött érte a szállodába. Már úgy látszott, hogy ki békülnek, csendesen távoztak el a helyiségből. Watzdorfi báró urral ment el mégis a kis nő, mint jogos tulajdon, de — előbb szívelyesen elbucszott a pofozkodó direktortól. Ő nem haragudott egyikre sem. Ő kibékült. A felek azonban a csendes finálé dacára sem.

A mulató botrányhősei lovgias utra terelték az ügyet, a segédnek rendkivül súlyos feltételekben állapodtak meg. A feltételek:

pisztolypárbaj háromszori golyó-váltással, 25 lépésről 5—5 lépés avansszal. Ha sebesülés nem volna, úgy nyomban utána kardpárbaj. Nehéz lovassági kardokkal, bandázs nélkül, végkimerülésig. Mindez egy bárnőért és egy tavasszal elcsattant nyári pofonért.

A budapesti rendőrség tudomást szerzett az éjszakai botrányt követő párbajról. Detektívek jelentek meg hajnalban Schweitzer Gyula segédei: dr. Klár Zoltán és dr. Rácz Vilmos lakása előtt, akik titokban nyomon követték őket. Midőn a felek a Hűvösvölgyben felálltak a párbajhoz, a detektívek közbeleptek és megakadályozták a viadalt. Utána az egyik lovassági lakányába mentek a felek, de a detektívek nyomukban voltak és másodízben is megakadályozták a készülő párbajt. A kettős sikertelen kísérlet után a segédék újabb tárgyalásba kezdtek, hogy hol és mikor tarthatnák meg a párbajt — rendőri asszisztencia nélkül.

Kilakoltatás

nagysurányi lel pánbírság mellett Kilakoltatási pörök az aradi törvényszék előtt. — Megegyezés a bírói ítélet után.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék ma egyszerre két kilakoltatási pört tárgyal, két olyan ügyet, amelyeknél oly üzletbérlok szerepeltek alperesként, akik május hatodikán nem költözködtek ki helyiségükből. A két vitás helyiség a gör. kath. palotában van s a bérlok egyike Wiegenfeld Adolf aradi butorke-reskedő, a másik pedig Lovasberényi Árpád szállóberló. A feiperes mindkét félle szemben az aradi görög katolikus egyház volt. Wiegenfeld a bíróság előtt azzal védekezett, hogy az címűt hónapban szerződést kötött Fenyves építésszel, a ház akkori birtoklójával, közben ugyan a lugoji törvényszék a görög katolikus egyházat helyezte birtokba, ez azonban — szerinte — nem változtatott a megkötött szerződés érvényességén. Ennek dacára azonban a bíróság nem fogadta el a védekezést, mivel a birtokbaheilyezés után a szerződés, amelyet Fenyvessel kötött, automaticé érvénytelenné vált. Ezért Wiegenfeld Adolfot arra kötelezte, hogy helyiségéből 15 napon belül költözködjön ki és egyben a törvény értelmében félévi házbére fizetésének megfelelő összegre, 400.000 lejre büntette meg.

Lovasberényi Árpád a Depadence szálló bérloje a bíróság előtt kijelentette, hogy az ellene beadott kereset nem lehet érvényes, mivel nem ő a szerződőfél, hanem a felesége, neki semmi köze sincsen az ügyhöz s így nem is perelhető. A bíróság elfogadta Lovasberényi álláspontját és elutasította a görög katolikus egyházat keresctével. Az ítélet után a Depadence ügyében érdekes fordulat állott be. A gör. katolikus egyház képviselője, dr. Miclea Sever ma délután megegyezést létesített Lovasberényivel, amely szerint Lovasberényiek kötelezik magukat arra, hogy hat napon belül kiköltöznek a helyiségből. Fizetik az eddig felmerült költségeket, valamint egy félévi házbért kárpótlás címén. Ugyanilyen megegyezés jött létre a Frank-cukrászda kiköltözése ügyében.

Gyilkolt az elmebeleg magyar gróf.

Érdekes tárgyalás a bécsi bíróság előtt.

(Bécs, május 19.) A múlt év augusztus eisejének éjszakáján a Bécs mellett levő Inzersdorf magánelmeorvosintézetben tragikus eset történt, amelynek a gyógyintézet egyik ápolója esett áldozatul. — A támadó a 23 éves gróf Vay Béla volt, akivel egy szobában aludt Zaruba nevű ápolója is. Az ápoló a gyilkosság éjszakáján kiakart menni a szobából, de a gróf utánaesont és az ágyból kivett deszkadarabbal ápolóját hátulról leütötte, aki azonnal meghalt. A vizsgálat eredménye szerint az elővigyázat hiánya okozta az ápoló halálát és ezért az ügyészség vádat emelt a gyógyintézet vezetője, dr. Fries Edgar ellen életbiztonságba ütköző eljárás miatt. A bíróság a ma megtartott tárgyaláson dr. Friest felmentette a vád alól, mert hanyagságot nem lehetett rábizonyítani és a bíróság megállapítása szerint a katasztrófát sokkal inkább a szerencsétlenül járt áldozat elővigyázatlansága idézte elő.

Schioppa nuncius elutazott Magyarországból.

Nagy ünnepek között bucsuztatták a pápa volt magyarországi követét, aki elutazott Budapestről, hogy új állomáshelyét elfoglalja.

(Budapest, május 19.) Schioppa Lőrinc bíboros, Magyarország eddigi pápai nunciusa tegnap este elutazott Magyarországból. Ugy ment el, ahogyan jött: mosolygott, halk volt és kezében fénylött az áldás. Akkor verőfényes nap fogadta, most alkony hajlik köréje és felette akácok fehér könnye csillogtatja szomorúságát. Igazi magyar este volt. Este, aminő tavasszal szokásos e földön, az égről leszalad egy csillag és a nyár s utána a szembé lüktet fel a sziv és nagy csönd fojtogatja a szólni nem tudókat. Egymásután jöttek: a diplomáciai kar, Horthy Miklós képviselőiben Vetter Antal szárnysegéd, a kormány képviselője, Klebelsberg Kunó gróf kultuszminiszter, Werner Adolf zirci apát, Mészáros Jánossal az élén a budapesti papság, az Americana hetven tagú küldöttsége és rengeteg sok ismeretlen, melegszerű hálás ember. És senkinek sincs szava. Mindenki ben az érzés dominál, könnyével beszél és a kéz tragikusan emelkedik bucsuzásra. Csak Schioppa nuncius mosolyog. — Olaszosan lágy szeméből sok-sok könny hull, de — befelé, a szívébe. Kifele csak a mosolyát adja és a jószágát, amelyet lágyan szikráztat ki ékköves kezének finom gesztusa. Mindenki a kezét kutatja, hogy megköszönje a kéznek, amely egyetlen volt és amely úgy volt hatalmas, hogy a magyar földnek sohasem fájt. Aztán lassan betelik az idő. Lejárt, ami az ő életéből a magyarságnak volt száma. A nuncius meleg, ünnepies és erős lesz. A pápai és a nyomában felharsanó magyar

himmusz körüllobogja finom meghatottságát. Az ének meghajlik előtte, mint egy tépett, de fénylő zászló, a himnuszról kihallik a magyar történelem és megcsokolja a pápa követének kezét.

A vonat, a történelem pedig lassan lassan új útra indul. Minden szó a magasan tisztelgő kéz felé szökik és — bucsuzik. Az emberek, a szegény magyarok állnak, néznek, zokognak. A pápa követé áll, visszanez, láthatatlanul zokog és még egyszer megáldja ezt a szomorú földjét a világnak.

Általános béke készül Bulgáriában.

Szafiából táviratozzák: Cankov bolgár miniszterelnök leghatározottabb szándéka, hogy megteremtse a bulgáriai politikában a békes együttműködést. Az ellenzék vezéréit egymásután fogja megbeszélésre hívni, hogy a bel- és a külpolitikai kérdéseket megvitassák. A miniszterelnök elsőnek a demokraták vezéréit, Marijovot és Mussanovot hívta meg.

Aradi diákok mennek Vásárhelyre . . !

Az aradi katolikus gimnázium ötven növendéke társas-kirándulása Erdély szívébe.

(Saját tudósítónktól.) A ma reggeli személyvonat ötven diákot vitt Aradról Erdély felé. Legnagyobb részük eddig csak a győroki hegyeket látta, most az emlékeiket suttogó fenyőfák, a régi titkokat magukban rejtő bércek köszöntik majd őket s mosolyognak le rájuk. . . Marosvásárhelyre mennek, hogy a különjellegzetességű székely kulturát, melyről most többet hallanak és olvasnak mint valaha, a helyszínen tanulmányozzák, s szívós földbegyökerezettségén okuljanak. Hogy megtanulják azt, hogy századok vérzivatarai csak azt a fajt nem sodorják el, amely nem teszped, amely szereti a munkát, amely a pusztulások után mindig újraépít, amely tehát az általános emberi kulturának kitarató napszámosa. Marosvásárhely szeretettel várja a nyugatiakat, az aradi fiukat, az aradi katolikus gimnázium ötven növendékét. Szíves testvér ölekezés lesz. Fürkésző egymás szemébenézés, bizalom szilárdulása, erők ébredése. A fiúk ott látni és érezni fogják, amit itthon csak hallanak, hogy mindenkor

és mindenhol a becsületes munka az, amelyért élni érdemes.

Van azonban e kirándulásnak egy másik különösebb jelentősége is. A fiúk a szíves fogadtatást csütörtök este egy hangversennyel köszönik meg. S a terv az, hogy ez a hangverseny kiinduló pontja legyen az erdélyi iskolák között egy intenzívebb érintkezés fölvételének oly módon, hogy esztendőnkint egyszer minden iskola egy másiknak a székhelyét keresi föl, s ott testi ügyességnek vagy szellemi kulturájának a javát mutatja be. Így az ilyen tanulmánykirándulások az okulás megcsokszorosítják, serkentőleg hatnak, nemes versenyt indítanak meg, s végeredményben nívóemelkedést fognak eredményezni. A szülőknek pedig kiknek mindenük a gyermekeik, sok-sok örömet fog szerezni.

Elutaztak Vásárhelyre az aradi diákok. Szeretünk kíséri őket s kívánjuk: jöjjön vissza az az ötven fiu elhatározástól parázslóbb szemekkel, munkakedvtől fe szülőbb inakkal, telítve Erdély állatával . . .

Lederer Gusztáv kegyelemért könyörög

Utastotta védőjét, hogy intézzen kegyelmi kérvényt Horthy kormányzóhoz. — Ledererné őriöngve fogadta férje halálos ítéletét. — Öngyilkossági kísérletet akart elkövetni a gyilkos csendőrfőhadnagy bűnös felesége.

(Budapest, május 19.) Lederer Gusztáv csendőrfőhadnagy bűnügyére úgy látszik mégsem tett pontot a tegnap kihirdetett halálos ítélet. A főhadnagy védője — mint emlékezetes — tegnap az ítélet kihirdetése után bejelentette, hogy védcéntől kapott utasítása alapján megnyugszik a halálos ítéletben és ehhez a bejelentéshez Lederer Gusztáv is csatlakozott. Mára azonban — ugylát-szik — megdondta a dolgot a rablógyilkos csendőrtiszt és magáligaz hívatta védőjét, dr. Kugel Jánost, akinek újabb utasításokat adott. Ezek az újabb utasítások adnak meglepő és szenzációs fordulatot a bűnyűnek.

Lederer Gusztáv kegyelmet kér.

Kugel ügyvéd védenca utasításait és viselkedését a következő érdekes uvilatkozatban foglalta össze:

— Lederer közvetlenül az ítélet kihirdetése előtt azt mondotta

nekem, hogy meg akár bűnhődni cselekedetéért és már nagyon is terhére van az egész vizsgálat, az eljárás, minden. Hangsúlyozta, hogy legjobban szeretné, ha már holnap vége volna mindennek, azt találna a legjobbnak, ha hamarosan felakasztanák. Azt is hangoztatta, hogy semmiféle újabb fő tárgyaláson nem akar résztvenni és főleg nem akar találkozni „azzal az asszonnal”. Ha halálra ítélnék, akkor sem kér kegyelmet és utasított, hogy semmiféle per-orvoslással ne éljek. Így is cselekedtem és ezzel a halálos ítélet jogerős lett. Ma azonban ismét magához hívatott Lederer és közölte velem, hogy kegyelmet kér és engem arra kért, hogy folyamodványát a leggyorsabban juttassam el a kormányzóhoz. A kegyelmi kérvényt még ma meg fogom írni és abban hivatkozni fogok Lederer harctéri érdemeire, hősi magatartására és a kegye-

lem kérését azzal fogom megindokolni, hogy a rablógyilkosság tulajdonképeni tervezője az asszony volt, aki a szó szoros értelmében felbujtotta annak elkövetésére Lederer Gusztávot. Hivatkozni fogok orvosszakértőknek arra a megállapítására is, hogy Lederer degenerált ember. Ha védenccem nem kapna kegyelmet, akkor a halálos ítéletet tíz napon belül végrehajtnák.

Lederer Gusztávné védője különben ma közölte a fogházban az asszonnal, hogy férjét halálra ítélték. Az asszony, amikor megtudta a halálos ítéletet, sikoltozni kezdett és a haját tépte. Szünet nélkül jajveszékelt, kiabált és fejét a tömlőc falához verte.

— Szegény, szerencsétlen Gusztá! — ordította magából kikeitén, úgy hogy valósággal kin volt a bűnbeesett asszony őriöngő kétségbeesését még végighallgatni is.

Ledererné teljesen megtört. Közölték vele azt is, hogy a férje nem kér kegyelmet és akkor ismét hiszterikus ordítózásban tört ki. Kérte, engedjék meg, hogy férjével még egyszer beszélhessen. Ledererné ezután levelet írt az urának, amelyben azt hangoztatta, hogy mindent megbojcsájt neki, azt is amit a fő tárgyalás során vétett ellene vallomásaival. Levelét a következő szavakkal fejezte be: „Egyedül csak téged szerettelek és ezt bebizonyítottam azzal, hogy én is meghalok!” A levél megírása után be akarta váltani utolsó ígéretét és öngyilkosságot kísérelt meg. A cellájában a nyakára csavarta köténye zsinórját és fojtogatni kezdte magát. A szoigálatot teljesítő fogházor azonban észrevette Ledererné szándékát és benyitott a cellába. A fogházor el akarta venni Lederernétől a zsinórt, aki azonban viaskodni kezdett az őrel. Csak heves és kemény birkózás után sikerült az őrnek az asszonyt lefogni és a zsinórt tőle elvenni. Ledererné azonban ezután is sokáig ordított cellájában.

— Hagyjanak meghalni! Nem bírom tovább!

Az asszony az ítélet közlése óta állandóan ujjabb és ujjabb hiszterikus rohamokat szenved keresztül.

SPORT

O Nemzetközi birkózóverseny Budapesten. Budapestről táviratozzák: A Magyar Atletikai Club 50 esztendő jubileuma alkalmából nemzetközi birkózóversenyt rendez, amelyen résztvesznek Ausztria, Németország, Csehszlovákia és Románia reprezentatív birkózói. Csehszlovákiát Pribil, Urbán és Beranek, Romániát pedig Privalcsék fogja képviselni. A külföldi birkózókat a MAC ünnepélyes fogadtatásban részesíti.

„DUGO...!”

Pillanatfelvételek egy izgalmás footballmatchról. — Hogyan látja a lakos a küzdelmet a zöld mezőben.

Mélyen tisztelt Sportszövetség, kerületi szövetség, egyesületek, klubok, bírák, játékosok, fanatikusok és nem fanatikusok, — mindenek előtt bocsánat: ezt az írást nem szakértő írja. Ugy történt, hogy véletlenül kimentem tegnap a Glória-CFR pályára, ahol a Kinizsi mérkőzött az ATE-vel. A nap sütött, az emberek homlokukat törölgették, a játékosok hol játszottak, hol könnyű testi sérítést követtek el egymás ellen és a bíró büvös hangokat erőszakolt ki kis szájnagszerén. Igazi forró hangulat közepébe kerültem, a tribünről megjegyzés-pergőtűzzel árasztották el a pályát és úgy keringtek a rossz viccek a levegőben, mint ősszel a Tiszavirág langyos alföldi ugaron.

Alig ültem le a tribünre, amikor hirtelen kisebbszerű földrendezés ráta meg a szilárd faalkoholmányt.

— Dugó! Dugó! — ordította körülöttem ezer hang és konstaltam, hogy az ATE kapuba egy gól repült. Igazán nem értem ezt a nagy extázist, borkereskedők naponta ezerszámra kapják a dugókat és soha nem ordítanak, viszont a footballkapukat azért ácsolták, hogy gólokat rugjanak beléjük. A tribün ATE-szigetén végigsuhant a nagy szomorúság és egy pirosarcu nő legatottan szót: oda egy halványarcúnak:

— Jaj, Istenem, megvernek bennünket! Megmondtam a Vargának, hogy nem bírja, minek megy akkor...

Igazán nem értem ezt a Vargát, minek megy, amikor nem bírja. Muszáj neki menni. Viszont a mi a megverést illeti, ez kellemetlen, mert a pirosarcu azt nem árulja el, hogy kik a verkedők és kik lesznek a megverték. Kubik bíró ur úgy fújja a sipot, mintha a színházi zenekarban ülne, az emberek úgy ordítanak, mintha a fogukat húznák. — A nagy ordításból minduntalan ezeket a szavakat hallom:

— Pápaszemet a bírónak! Pártos a bíró! Offseid! Egyedül! Egyedül! Nehagyjátok magatokat! Gyerünk!

Közben újabb taps, a Kinizsi benyom még egy gólt, mire egy szakértő megjegyzi, hogy könnyű a Kinizsinek, mert amerikai trénerre van, aki dollárokat kap. Viszont az ATE-nak se trénerre, se dollárja. Most éles hang süvít át a levegőn:

— Szikula! melózná! — ordítja egy rekedtes hang. — És Szikula tényleg melózik, mert a Kinizsi kapuba berepül egy gól. A tribün memydörög, az emberek boldogan megölelik egymást, a pirosarcu nő megcsókolja a sápadtarcú. Félidő 2:1. Félidő után a Kinizsi letörlik, legalább is így mondják a szakemberek. De kezdődik a második félidő. Éles sip rezdül bele a májusi délutánba, utána taps, mennydörgés, éljenzés, csókolózás, verkedés, egy nő hiszterikusan felsikolt, egy kisgyermek sírni kezd, egy farkaskutya ugat: — gól! 2:2. Most vad harc kezdődik a játékosok között, akik olyan pirosak mint a paprika és úgy lélegnek, mint kisebbfajta fújtatók. Hét perc múlva két

mét összedülni készül a tribün, a pirosarcu nő felugrik helyéről, gesztikulál a kezével és ordít mint bösz harci amazon: gól a Kinizsinek! Gól a Kinizsinek! Jaj Istenem! és ismét: Jaj Istenem! Eredmény 3:2 az ATE javára. — Negyedóra múlva az ATE kap egy gólt, eredmény 3:3. Ugy lát-szik az amerikai tréner mégis ér valamit és a dollár sem olyan

rossz pénz. Pár percig még folyik a játék, még egy párszor végighenpergik a zöld mezőt a csatárok, halfok és a bekkek, azután sipszó. Vége. Kis mérvű éjjen, Kinizsi és ATE be az öltözőbe, közönség el, pirosarcu nő boldog. Ma éjjel jól fog aludni. Mindent értek, csak arra vagyok kíváncsi, mi az „egyedül” és mi a „dugó”!... (Kár).

Leégett egy erdélyi község.

(Cluj, május 19.) Az éjjel a szolnokdobokamegyei Retteg községben, katasztrófális tűzvész pusztított. A tűzoltóság vízhiány miatt képtelen volt a mentési munkálatokra. A községben 100 ház porig égett, azonkívül a tűzvész az állatállományban is óriási pusztítást okozott. A kár felbecsülhetetlen. A tűz okának kiderítésére a vizsgálat megindult.

Magyar beszédet tanul az amerikai magyar.

Aradra érkezett egy amerikai gyáros, aki huszonnyolc esztendő távollét után most látogatja meg övéit Aradon. — Egy emberöltő robotja alatt majdnem teljesen elfelejtette az anyanyelvét.

(Saját tudósítónktól.) Előre bocsátom, hogy nem akarom Amerikát felfedezni. Ebben jó néhány orrösszal és évszázaddal megelőzött Kolumbusz Kristóf és — állítólag — Amerigo Vespucci is. Most, hogy itt ülök Schwartz Béla aradi üveggyáros lakásának szalonjában és faggatom Fried Imre amerikai magyart, nem azért történik, mintha apró intimitásokat szeretnék megtudni a szűkebb körben megismert Amerikáról. Nem a harmincezerletes paloták, a hangyaszorgalmu nyilván és nem az ottani filmszínésznők buzdították érdekelnek. De érdekel maga Fried Imre, ez az angol-amerikai akcentussal magyarul törve beszélő, beretvált arcu ember, aki sima, hideg, mintha vérbeli jenki volna. Amerikába szakadt magyar. Azóta huszonnyolc esztendő telt el és a lázas munkában csak a huszonkilencedik évben jutott hozzá, hogy meglátogassa idehaza maradt testvéreit, apja-anya begyepesedett sírját.

Barátságos, szíves ember, akinél nem kell fogas kérdések feladásával nyulat ugratni ki a borkorból. Mesél ő magától mindent. A beszélgetés angol-német-magyar keverékkel folyik részéről, angol argóban, mert Fried Imre az első szóttagot hangsúlyozza. Nem furcsa ez és nem is különös, ha tekintetbe vesszük, hogy Fried Imre huszonnyolc esztendeig kint volt kincses Amerikában, olyan helyen, ahol nem volt alkalma magyarul beszélni. Most szinte újra tanítja a magyar nyelvet és ha hirtelenben nem jut eszébe valamire a magyar kifejezés, behelyettesíti a szót angolul, vagy németül. De azért megtérjük egymást és ha néha zavarba jön, helyettem is ő mosolyodik el. Most tanul újból beszélni — magyarul.

— Hajduböszörményben születtem — így ejti ki: Hejdouble-szennem — ott érettségiztem a kereskedelmi iskolában, aztán Pestre kerültem egy nagykereskedésbe könyvelőnek. Később utazó lettem, de meguntam a hiába-való strapát a máról-holnapra való vergődés mellett és áthajóztam — tu Amerikó. Az első nap edényt mosogattam egy restorantban, másnapra azonban avantsáltam: tisztogató lettem egy bárban. Aztán végig próbáltam a mesterségek egész skáláját és

egész repertoárom volt már a foglalkozásokból, midőn végérvényesen — képkeretgyáros lettem. Ma is az vagyok.

— Colorado államban, Denver városában lakom. 1899-ben kerültem oda, akkor 70.000 lakosa volt, ma közel négyszázezer. Ott alapítottam képkeret gyáramat, később más cikkek gyártására is berendezkedtem, például — „gobjajnok” is készítek. Wery üne dolgok!

Amerika csodái helyett azonban engem azok az impressziói érdekelnek, amiket huszonnyolc esztendei távollét után érez. Utvariasan ráterelem a beszédet:

— Nincs összehasonlítás az ottani élet és az itteni között. Európa Amerikával szemben lílmiti és komikus. Komisch, sehr komisch... feleli Fried Emerich. Nyolcvanezer autómobil isz in Denver, itt csak néhányat láttam. Nyolc órát dolgozni Amerikó egy húzamban, utána felmegyünk a nagy havasokba, ott van dinner, sokan esznek ott, egész Denver város, úgy néz ki a nagy hegyhát, mint óriási piknikhez terített asztal. Az örök hó a fehér abrosz. Háromnegyed óra múlva kitűnő serpentinuton autómobilon lerobogunk a hegyről vissza a városba és színházba, kinőba megyünk. Sokkal egészségesebben élünk, mint önök itt. Ohne Wein, ohne Schnaps... Pfui Schnaps!... Bead... Cafehouse: az nincs Denverben.

— És nem kell jelentkezni ötször a — szeguarancie. Amerika, midőn a kezembe adta az utlevelet, felelősséget vállalt értem. Itt jelentkezni kellett Timisoaran, Clujon, Aradon, a szomszéd faluban, mindenütt. Amerikában ez nincs. Bejössz Amerikó, mehetsz, ahova akarsz. Törvénybe ütköző cselekmény, firtatni más emberek dolgát. Hová megy? Mit akar? Mit csinál? Van-e apja, anyja, gyereke, háza, különös ismertető jele? Kinek mi köze van az én privát dolgomhoz? Wath? Mit kérdezik mennyi „dalar” van nálam?

Fried Imre dohog magában. Elismétli még egyszer, hogy ötször volt a szigurancán már, egész árkusokat irtak róla össze, mindenfelét kérdezték tőle: a vallását, a rokonait, ami teljesen az ő magánügye. Különben is, neki van utlevele, az ő hazája Szavától érte, clög ha azt egyszer

lepecsételik a határon — így mondja ezt Fried Imre a colomboi Denverből, ahol egyáltalán nem kell a szigurancán jelentkezni... *Pető Gergely.*

SZÍNHÁZI MŰVESEK

• Az aradi színház heti műsora a következő: Szerdán este: Waterloo csata, komédia. Premier-bérlét 17. Előadás kezdete 9 órakor. Csütörtökön délután 4 órakor: Tisztelem a régi szeretőmet, operette-revü; 9 órakor: Waterloo csata, komédia. Pénteken: Juhászlegény, szegény juhászlegény, operette. Premier-bérlét 18. Szombaton: Juhászlegény, szegény juhászlegény, operette. Vasárnap délután 4 órakor: Juhászlegény, szegény juhászlegény, operette; 9 órakor: Juhászlegény, szegény juhászlegény, operette. Hétfőn: Altona, színmű. Premier-bérlét.

• A „Periszkóp.” Szántó György „Periszkópja”-nak májusi száma megjelent, közleményei — próza és líra — egyaránt figyelemet és megbecsülést érdemelnek. Az irodalmi folyóirat külső kiállításánál és belső tartalmánál fogva is eseménye a haladó irodalomnak, szegény életünknek. Rajzai közül Tihanyi Lajos és Hóra-Korber Nándor illusztrációi emelkednek ki. Holbein, Michelangelo, Picasso, Rembrandt és Inghes reprodukciói kifogástalanok. A szövegrészben Szántó György művészeti tanulmánya, Fekete Tivadár, Becsky Andor és Szélpál Árpád versei, Faragó Sándor bizarr novellája, Földes Sándor drámái kísérlete és Dienes László verses-prózája tünnek ki. A „Periszkóp”-rovat gazdag kiegészítésül szolgál a szép tartalomhoz.

• Az aradi színházi iroda hírel. Ma, szerdán este prózai premier lesz az aradi színházban. Lengyel Menyhértnek a Waterloo csata című komédiája kerül színpadra. A rendkívül érdekes, mulatságos újdonságban F. Sugár Teri és Fekete Mihály színgazgató is fellépnek és kiváló játékot mutatnak a darabban. Sárközy Blanka, Darvas Ernő, Mészáros Béla, Sorros Jenő, Kassay Károly, Szabadkay és Szabó Gyula. Ez uton is figyelmezteti az igazgatóság a közönséget, hogy szerdától kezdve az előadások mindennap 9 órakor kezdődnek. Pénteken operett-premier. Török Rezsőnek és Magyar Lászlónak Juhászlegény, szegény juhászlegény-ét mutatja be az énekes személyzet. A két főszerep Zilahy Irén és Szűcs Lacié, egy nagyszerű, féltkegyelmi kondást Misoga játszik. Csütörtökön, az ünnepre való tekintettel, két előadást tart a színház. Délután, kedvezményes helyárrakkal, a Tisztelem a régi szeretőmet. Erdélyi sláger-revüjét adják.

— Nyolcórás ülésben tárgyalják a magyar választójogi javaslatot. Budapestről táviratozzák: Almásy László, az egységes-párt elnöke kijelentette, hogy a választójogi javaslat tárgyalásának tartamára sürgősségi indítványt terjesztenek a nemzetgyűlés holnapi ülése elé. Az indítvány értelmében a jövő hét elejétől kezdődőleg nyolc óras ülés lesznek.

HIREK

Egyedül vagyok.

Nekem egyszer a Föld ridg lett.
Nagy, néma gyász ült a szívem felett
A kacagást, a nótát elfeledtem,
S nem találtam helyükbe könyveket.
Az emberektől irtózva futottam
És akit kerestem — Isten — elhagyott.
Kolduskevélyen jártam egymagamba
S azt hittem, hogy egyedül vagyok.

Aztán május lett. Fényes, napsütéses.
Múlt reám a sok akácvirág;
A szívemen suhanva átremegtek
Bübbös szép, édes, halk melódiák.
És folyt, hullt a könnyem. Ugy születtek
Sírva az első, boldog, szerelmes dalok.
Akkor tudta meg először a lelkem,
Hogy mindörökké — egyedül vagyok.
Pető Gergely.

— Aradi szülők memoranduma a közoktatási miniszterhez. Megírjuk, hogy az aradi érettségi vizsgálatok előtt álló diákok szülei mozgalmat indítottak, hogy a diákok Aradon ténthessék le a vizsgákat. Két kérvényt intéztek a miniszteriumhoz, amely az összes szülők aláírták, az egyik kérvényt, amelyet a szülők egyrésze írt alá, hétfő reggel vitte Bucurestibe dr. Gróza János kórházigazgató, országgyűlési képviselő, a másik kérvénnyel, amelyen a többi szülő aláírása szerepel, holnap reggel utazik Bucurestibe Vulcu Maxim gyáros.

— Az egységes bírói eljárás. Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma közli a bírói eljárás egységesítéséről szóló szentesített törvényt, amely szeptember 15-én lép életbe.

— Magyarország pénzügyminisztere Genfben. Budapestről táviratozzák: Bud János pénzügyminiszter június elsején Genfben utazik, hogy résztvegyen a népszövetségi tanács ülésezésén, amely június ötödikén kezdődik. A tárgyalások legfontosabb pontja a 30 millió aranykoronás beruházási kölcsön megbeszélése lesz, amit a népszövetségi kölcsön feleslegéből építkezésekre, a vas- a fa- és textilipar felkészítésére akar fordítani a magyar kormány. Ebben a kérdésben minisztertanács lesz, amely után gróf Bethlen István miniszterelnök megbeszélést folytat Smith népszövetségi főbiztossal, a népszövetségi tanács elé terjesztendő jelentésről.

— Tagadnak a bucaresti kommunisták. Bucurestiből jelentik: A kommunista pör mai tárgyalásán a kihallgatott vádlottak valamennyien az al- zol védekeztek, hogy beismerő vallomásaikat a szigorancán alkalmazott kintzások hatása alatt tették. A vádlottak tagadják a terhükre rótt cselekményeket.

— Timisoarai mentő-mulatság. A timisoarai mentők június 4-én és 5-én tartják meg a Scudier-parkban mulatságukat, amelyet borkiállításal kötik össze. A kiállításon nemcsak a timisoarai, hanem a vidéki bortermelők is kiállítanak és előreláthatólag nagyszerűen fog sikerülni az ünnepély.

— Új tárgyalás a felségsértő bucaresti újságíró ügyében. Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb semmitőszék megsemmisítette a bucarestii törvényszék ítéletét, amely Coocea hiriapirót királysértésért tizenöce havi fogságra ítélte. A semmitőszék utasította a törvényszéket új tárgyalás megtartására.

Részleteiben tárgyalják az iskolajavaslatot.

Anghelescu miniszter minden lényegesebb módosítást visszautasít.

(Bucuresti, május 19.) A kamara éjjei ülésén Julian képviselő támadta a közigazgatás reformjavaslatot. Beszède után az elnök határozatképtelenség miatt felülgesztette az ülést. A szenátus tegnap megkezdte az állami oktatásról szóló javaslat részletes vi-

táját. A javaslatot a tizenkettődik szakaszig Schuilerus százsz szenátor több kisebb módosításával együtt elfogadták. A fontosabb módosításokat azonban, Anghelescu közoktatásügyi miniszter felszólalása után elutasította a szenátus többsége.

Anglia irtó hadjárata a kommunisták ellen.

Londonból táviratozzák: A kormány elhatározta, hogy a május végén Glasgowban tartandó kommunista kongresszusra nem engednek be az országba érkező kommunista delegátusok közül senkit. A delegátusoknak a partraszállást sem fogják megengedni. A parlament ősz ülészakán a kormány javaslatot terjeszt elő, mely azt célozza, hogy megakadályozzák minden eszközzel a külföldi kommunisták beszivárgását és gátat vessenek az angol kommunista-mozgalomnak.

Mauzoleumot emelnek Fischer Eliznek.

Az aradi izraelita hitközség kegyeleté a nemeslelkű adományozó iránt.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi izraelita temetőben rövid idő múlva egy monumentális és művészi kivitelű síremlék épül. Néhai Fischer Eliz emlékéét örökíti meg egy mauzoleummal. Az aradi izraelita hitközség a nagylelkű adományozó iránt ilyen módon akarja leróni háláját és kegyeletét. Fischer Eliz, aki hatalmas vagyonát az aradi izraelita hitközségre, illetve a hitközség által fenntartott jóléti intézményekre hagyta, végrendeletében kikötötte azt, hogy sírja fölé maradandó emléket állítsanak a hitközség. Eddig különböző akadályok, jórészt hivatalos formások késleltették a végrendelet eme pontjának megvalósítását, most azonban már semmi akadály nincs annak,

hogy a mauzoleumot elkészüljön. Ma délelőtt dr. Schütz Henrik hitközségi elnök Steiner Jenő építéssel kiment a temetőbe, ahol alkalmas helyet kerestek, ahova az emléket építeni lehessen. A hitközség a Steiner-építész cégtől és Fenyves Károly építészettől kérte a költségtérítést és a két terv közül az előnyösebbet és művészibbet készítetteti majd el. Fischer Eliz mostani nyugvóhelyén nem lehet nagyobb területű emléket építeni, ezért a temető egy alkalmasabb helyére kerül a mauzoleum. Ha az építkezés befejeződik, ideiglenes sírjából kivesszük az elhunytat, exhumálják és nagy ünnepélyességgel elhelyezik diszes végső nyugvóhelyére. Előreláthatólag a síremlék építési munkálatai őszre befejeződnek be.

— Jóváhagyták a budai ékszerész gyilkosának büntetését. Budapestről táviratozzák: A tábla felebbezés folytán ma tárgyalta Ottó budai ékszerész gyilkosának bűnpörét. Bedó József életfogytiglani fegyházbüntetését helybenhagyták, ellenben Bula Józsefet felmentették a gyilkosság vádjáról és csak mint bűnszándékú bűntudós ki bűntudósnek. Bula 12 évi fegyházbüntetését 3 évre szállították le.

— Halálozás. Özv. Salamon Samuné szül. Rosenthal Anna f. hó 19-én hirtelen elhunyt. Temetése 20-án d. u. 3 órakor lesz Aradon, a Str. Miron Costin (Gróf Leiningenu.) 2. számú gyászaházból.

— Kirabolt budapesti selyemfűzet. Budapestről táviratozzák: Az elmúlt éjszakán eddig ismeretlen tettesek betörték az Elsner selyemárucégnek a Petőfi Sándor-uccában levő üzlethelyiségébe. A betörők a pince felől bontották fel a falat és egy hatoltak be az üzletbe. Felfestették a Wertheim-szekrényt, amelynek egész tartalmát magukhoz vették és több millió értékű selyemárut is elvittek. A rendőrség bevezette a nyomozást.

— Vizszünet Aradon. Az aradi vízművek igazgatósága értesítése szerint, május 20-án este 9 órától reggel 6 óráig egész Arad területén szünetel a vízszolgáltatás.

— Rózsakiállítás Timisoarán. Timisoara virágtermelői nagy előkészületek tesznek a június 7-én és 8-án tartandó nagy rózsakiállításra. A kiállításon nemcsak a timisoarai, hanem a környékbeli rózsatermelők is kiállítanak.

— Dr. Szedlák Ödön ideggyógyorvos rendelője Arad, Strada Ilarie Chendi (volt Kőlcsey-u.) 1—3. szám alatt június első felében megnyílik. További értesítések a lapok legközelebbi számaiban.

Nem békül az ellenzék

Ujabb erőteljes akció a kormány ellen.

(Bucuresti, május 19.) A lapok úgy értesültek, hogy a kormány és az ellenzék vezetői között bizonyos közeledés történt olyan értelemben, hogyha az ellenzék lemond az obstrukcióról és lehetővé teszi a parlament normális munkáját, a parlament elnöksége eláll a fegyelmi bizottság elé utalt ellenzéki képviselők megbüntetésétől. Illetékesek ezzel a közeledéssel magyarázzák, hogy a tegnapi ülés végén Buzdugan képviselő ülésen nem rendeztek el tárgyalást. Az ellenzék azonban a lapok értesülésével szemben tovább folytatja kormánybuktató akcióját és a parlament mai ülésén a párt szóvivői a vasárnapi népgyűlésen fogantatott katonai rendszabályokat teszik szóvá, csütörtökön pedig a Steaua Romana ügyében fognak interpellálni.

Ma délelőtt a nemzeti párt szervező bizottsága ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy bizottságot alakítsanak a csatolt területek megszerzésére.

Orzik Belgrádot.

Csendőr- és rendőrsapátok tömegesen tartóztatták le összeszkülvöket.

(Belgrad, május 19.) Egész Jugoszláviában óriási izgalmat keltett az a híradás, amelyről mai lapunkban részletesen beszámoltunk, hogy macedon összeesküvők Belgrádban a merényletek egész sorát akarták elkövetni. Terveik azonban a rendőrség éberségén megakadtak. A nyomozás megállapította, hogy hetven tagú szervezett merénylőbanda érkezett Jugoszláviába a feladat az volt, hogy merényletet kövessenek el Sándor király, Pasics miniszter, több miniszter és számos vezetőpolitikus ellen. A merénylők hamis utólevelekkel jöttek Bulgáriából és előre elkészített terv szerint zavargásokat akartak rendezni a jugoszláv fővárosban. A rendezavarások a bolgár emigránsminiszterek meggyilkolásával kezdődtek volna és ezt követte volna az a merényletsorozat, amelyet Jugoszlávia vezetői ellen terveztek. A merénylők legnagyobb részét már sikerült letartóztatni és ezek vallomásaiból kitértük, hogy a királyi palotát, a miniszterelnökséget, a külügyminiszteriumot, a belügyminiszteriumot, a parlamentet, a hadügyminiszteriumot, a rendőrséget, az államnyomdát és a nagyobb napilapok nyomdáját is levegőbe akarták robbantani. A merénylőtterv leplezése után megdöngölték minden csendőri és rendőri készülséget, megzigorították a gyanús idegenek ellenőrzését és erős őrségekkel látták el Belgrad valamennyi középületét. A rendőrség teljes apparátussal folytatja a nyomozást. Razziák, tömeges letartóztatások és házkutatások szakadatlanul követik egymást. A banda előgott tagjai nagyjából macedonok és bolgárok, de van közöttük néhány orosz is.

Artatlann! vádolt lelkész

Bonyodalmak egy kisajátított föld-birtok körül.

(Saját tudósítónktól.) Különös és annak idején nagy feltűnést keltő ügyben fejezte be ma a vizsgálatot Orezeanu táblabíró, az aradi törvényszék vizsgálóbírája. Még az akkoriban nagparányokban folyó kisajátítások idején történt, hogy a Somoskeszen fekvő Jakabffy-birtok is kisajátítás alá került. A hatalmas földterületből a tulajdonos birtokában mindössze egy ötholdas tanya maradt a rajtalevő épületekkel egyetemben. Ezt az erősen csonka kis birtokot aztán Bule Simon somoskeszi lelkész megvette a maga számára. De nem sokáig él vezette a birtoklást, mert a megyei agrárbizottság hivatalosan közölte a lelkésszel, hogy az általa megvett birtokrészt is kisajátították, s így nem áll jogában, hogy azt birtokba vegye. Ezt az értesítést aztán bűnvádi feljelentés követte nyomon. Az agrárbizottság feljelentést tett Bule Simon lelkész ellen az aradi törvényszéken — idegen vagyon jog talan eltulajdonítása címén. A feljelentés a vizsgálóbíróhoz került, aki megkezdte a kihallgatásokat. A súlyosan megvádolt lelkész ügyvédje Marsieu dr. aradi ügyvéd a vizsgálóbíró előtt a feljelentés alaptalanságát mutatta ki azt vitatta, hogy még az esetben is, ha a birtokrészt tényleg kisajátították volna, — ami különben ezidáig még nincs hitelesen beigazolvva, az ügy bűnvádi utra egyáltalán nem terelhető, a vétel tényleg csupán polgári kereset tárgya lehet. A vizsgálóbíró magáévá is tette az ügyvéd bizonyító érveit, s megállapította, hogy Bule lelkész cselekedetében semmi olyan nincs, amely bűnvádi eljárás megindítására alkalmas lehetne. Épen ezért, a vizsgálatot befejezettnek nyilvánította, s javaslatot tett az ügyésznek a vád elhárítására.

Mármas betörés Aradon

Ismeretlen tettesek kifosztottak három aradi bórkereskedést.

(Saját tudósítónktól.) Vakmerő és hidegvérrel végrehajtott betörést követtek el ismeretlen tettesek az éjszaka folyamán Aradon Lövinger Miksa Metianu (Forray)-uccai bórkereskedő üzletében. A betörés úgy történt, hogy a tettes vagy a tettesek belopóztak a ház udvarára még az esti kapuzárás előtt. Az éjszaka folyamán azután elgörcsítették az üzlet udvar felőli ablakának vasrácsát és az ablakot benyomva, behatoltak az üzlethelyiségbe. A villanyt nem gyújtották fel, gyufa és gyertyavilágítás mellett dolgoztak. A helyi viszonyokkal ismerős és a bórszakmában jártasok lehettek a tettesek, mert az állványokon különböző helyeken elhelyezett bóráruból csak a legfinomabb dolgokat válogatták ki és vitték el, körülbelül huszezer lej értékben.

Ezenkívül feltörték a Kézipénztárt és onnan 1000 lej készpénzt raboltak. A betörők vagy gyerekek vagy nagyon sovány emberek lehettek, mert az elgörcsített vasrács között korpulens ember nem fér be. Távozáskor valaki megzavarhatta őket, mert reggel egy köteg bört az udvaron talált a házmeister, nekitámasztva egy

fának.

Tegnap éjjel még két másik bórkereskedésben is betörés történt. Steiner Testvéreknél és Reich bórüzletében. Mindkét helyen értékes bóröket és készpénzt loptak. A rendőrség összefüggést sejt a három betörés között, s ilyen irányban indította meg a nyomozást.

Otven repülőgép a hadseregnek.

(Bucuresti, május 19.) A hadügyminiszter elhatározta, hogy 50 Fockerr-repülőgépet rendel a hadsereg részére.

Aradi karrierek az osztrák fővárosban.

Aradi költő sikertelen filmvállalkozása. — Kertész Dezső a volt aradi színészből lett filmrendező második házassága. — Bécs népe szomorúságában — táncol.

(Saját tudósítónktól.) A bécsi „Pegazus-Verlag“-kiadóvállalat tulajdonosa — mint ismeretes — aradi származású: Holländer Sándor dr., aki az elmúlt napokban rokoni látogatásra Aradra érkezett s a mai bécsi viszonyokról, egyes aradiak érdekes elhelyezkedéséről a következőket mondta nekünk:

A bécsi magyar irodalom halálai — kezdte meg a beszédet, — értem ezalatt az emigránsok által csinált irodalmat. Az emigráns írók lassankint visszatérnek Budapestre és azok, akik jelenleg még Bécsben vannak, Gábor Andor kivételével, már a pesti lapoknál dolgoznak. A bécsi színházakban azonban a magyar szerzők az urak. *Antonia, Uvegipő, Waterlooi csata, A nagyságos asszonyt már láttam valahol* és Ruttkay: *Keringője* uralják a műsort, annyira, hogy a bécsi lapok már Fodor darabját: „A nagyságos asszonyt már láttam valahol“ lerántották a kritikában, mivel már tulsoknak találták a magyar darabokat a bécsi színházakon. Azonban a rossz kritika nem gyakorol befolyást a darabok sikerére. Nagy sikert aratott legutóbb Krausz Mihály, egy aradi származású szerző: *Puszta-liechen* című operettje, amely szinte frappirozta a nehezen hevülő bécsi közönséget. Krausz Aradon járt iskolába és Unger zenetanárnál tanult annak idején hegedülni. Mint mondja, sok kedves és kellemes emlék fűzi Aradhoz.

A bécsi élet egyébként régi, kedélyes maradt. — Pénzhiány ugyan keseríti az emberek életét és minél jobban keseríti, annál több betáncolnak a különböző lokálokban. A nők szépen, elegánsan öltözködnek, miből, ez a nagy kérdés. Az osztrák császárváros legújabb szenzációja különben egy orosz származású zsidógyerek. Egyik színigazgató fedezte fel és megállapította, hogy tüneményes hangja van és kellő kiképzés mellett verni fogja az összes tenoristákat. A fiú *Sergej Abramovics*, még sohasem énekelt és a színigazgató, a kiképzés ideje alatt, valósággal elzárva tartja. — Még egy aradi művésztől, adhatok hírt. *Máté Rózsi* a legutóbb a Theater an der Wienben énekelt a Szép Helénát óriási siker mellett. A bécsi közönség egyik kedvence lett *Máté Rózsi*.

Na hogy még aradiakról essék

szó. Így Ciffra Géza furcsa históriájáról, Bécsből való hirtelen távozásáról. Ciffra Géza egy *Dukesz* nevű magyar bartulajdonossal megegyezett abban, hogy Ciffra „Culliver utazása“ című gyermekmeséből filmet csinál. A filmet megcsinálták, de az nem sikerült és a vállalkozó 500 milliót fizetett rá. Ciffra a szemrehányások elől Berlinbe ment, ahol jelenleg is *Kertész Dezső* mellett dolgozik. *Kertész* különben elvált aradi származású feleségétől és egy bécsi filmszínésznőt vett el feleségül. Jelenleg Berlinben élnek.

Mit mondjak még. Teljes politikai szabadság van Bécsben, vasárnap délelőttönként a kommunisák, délután a horogkeresztesek vonulnak fel az uccán, anélkül, hogy összetűzés lenne. A közönség már nem is törődik vele, megszokta. Nem érdekli ott az emberek a politika, inkább valamelyik lokálba mennek és a jáva, fox-blues, vagy hupa-hupa hangjai mellett teszik kellemessé ezt az amúgy is szomorú életet...

Közgazdaság.

Május 30-ig be kell jelenteni a külföldi alkalmazottakat.

A munkaügyi miniszterium a belügyi, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriummal egyezően elhatározta, hogy június első napjaiban felülvizsgálja az összes külföldi bér munkások tartózkodási engedélyét, tekintet nélkül arra, hogy az engedélyek határideje meddig szól. Ennek a felülvizsgálásnak az a célja, hogy az összes itt tartózkodó külföldiek engedélyének lejáratát dátumát egységesítsék és egy évre meghosszabbítsák. Ezért mindazok, akiknek szolgálatában idegen alattvalók vannak, május 30-ig kötelesek azoknak utlevelét és tartózkodási engedélyét a szigürancának bemutatni. Ezekhez az iratokhoz a munkaadóknak egy kérvényt kell mellékelniük, amelyben külföldi alkalmazottjuk szolgálati minőségét kell kitüntetniük. A kérvényhez külön bizonyítvánnyal kell mellékelniük azoknak: 1. akik 1916. előtt jöttek Romániába, 2. akik itt teljesítettek katonai szolgálatot, 3. akiknek román asszony a törvényes feleségük, 4. akiknek

Romániában ingatlanuk van, 5. akik román állampolgárságért folyamodtak és bizonyítványuk van az igazságügyminiszteriumtól, 6. akik valamely itteni vállalatnak társtulajdonosai, 7. akiket külföldi kereskedelmi és iparvállalatok küldtek ki itteni fióktézetükhöz. Az 1—5. alattiak hivatalos bizonyítványt kötelesek mellékelni.

Külföldi bér munkás alatt minden külföldi alattvaló értendő nemre, szolgálati minőségre való tekintet nélkül (igazgatótól szolgáláig minden külföldi illetőségű ide tartozik.)

Zürichben 2.45, Párisban 9.15 a lej kurzusa.

HELYI VALUTAÁRAK. (Május 19.) Francia frank 11.60, svájci frank 40, dollár 210, angol font 1028, szokol 6.25, lira 8.50, dinár 3.30, márka 50, osztrák schilling 30, magyar korona 325. *Kifizetések:* Páris 11.20, Zürich 41.25, Newyork 212, London 1036, Prága 6.32, Milánó 8.70, Belgrád 3.46, Berlin 50.87, Bécs 30.10, Budapest 335.

ZÜRICHI TÖZSDENYITÁS. (Május 19.) Berlin 122.90, Amsterdam 207.70, Newyork 516.75, London 2509.75, Páris 26.85, Milánó 21, Prága 15.30, Budapest 0.0072.60, Belgrád 8.40, *Bucuresti* 2.45, Varsó 0.00099.60, Bécs 0.0072.80.

ZÜRICHI TÖZSDEZÁRLAT. (Május 19.) Berlin 123, Amsterdam 207.70, Newyork 517, London 2510, Páris 26.75, Milánó 20.97.50, Prága 15.30, Budapest 0.0072.60, Belgrád 8.40, *Bucuresti* 2.45, Varsó 0.00099.40, Bécs 0.0072.80.

A ZÜRICHI UTÓTÖZSDÉN a lej 2.45-el jegyezték.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Május 19.) *Kifizetések:* Páris 11.05, London 1029, Newyork 211.75, Milánó 8.66, Zürich 41.10, Bécs 29.90, Prága 6.29. *Valuták:* Napoleon 770, aranymárka 51, leva 1.45, török lira 1.10, angol font 1015, francia frank 11.25, svájci frank 40.50, lira 8.70, drachma 3.70, dinár 3.30, dollár 209, lengyel márka 40, osztrák korona 31.50, magyar korona 315

= Román-magyar vámügyi tárgyalások. Bucurestiből jelentik: A kormány delegációt küldött Budapestre. A kiküldöttek általános gazdasági kérdésekben, különösen vámügyekben fognak tájékoztató megbeszéléseket folytatni magyar érdekeltekkel.

= Az állam és a Banca Nationala. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter holnap délelőtt 11 órakor fogadja a sajtó képviselőit és nyilatkozni fog az államnak a Banca Nationalával kötött egyezményéről.

= Felemelték a liszt és kenyér árát Timisoarán. Ma tartott ülést a timisoarai ármegállapító bizottság, amelyen dr. Georgevici főpolgármester elnökölt. A bizottság május 20-iki hatállyal felemelte a kenyér- és lisztárakat, amelyek a következők lesznek: nullás liszt 25 lej, kenyérliszt az eddigi 20 lej helyett 21.50, integrált liszt az eddigi 18 lej helyett 19 lesz. A kenyérárakat is emelték, a fehérkenyér 23 lej, félbarna kenyér 18 lej, integrált kenyér 16 lej lesz.

Molykár elleni megóvásra a legnagyobb garancia

S. EISENSTÄDTER

Mosse hird.

szücs és szörmeáruházának megóvó intézete, Arad Str. Alexandri (Salac u) 1

Bráza szappanok a legjobbak! Csak azokat használjuk!

Szerelmes lett a török hercegnő.

Az elűzött török szultán fiának felesége otthagyta az urát, magával vitt közel egymillió értékű ékszert s összeköltözött egy budapesti ügyvéddel.

(Budapest, május 19.) Érdekes botrány foglalkoztatja most a pesti előkelő társaságot. A botrány hőse Abdül Kadir herceg, az utolsó török szultánnak, V. Mehmednek másodikülött fia, akét *fakép-nél hagyott a felesége.*

Abdül Kadir hercege, miután Törökországból az uralkodó családot elűzték, először Svájcba ment, majd két évre Bucarestre költözött két feleségével és három gyermekével. Eleinte szállodában lakott, majd a Lónyay-uccában bérelt butorpedig Zuglót, néhány hónapra pedig Zuglót, a Jókai-ucca 2. számú nyaralójában lakott. A herceget mindenütt jól ismerték. Mondain életet élt, mulatókban, iokálókban gyakran megfordult, a társaságban is mindenütt szerették a szimpatikus fiatalembert.

Tegnap délután történt, hogy a hercegnek több látogatója volt, akikkel hosszasan tárgyalt. A mikor a látogatók távoztak, jelentették a hercegnek, hogy *egyik felesége összecsomagolta holmijait és eltávozott a nyaralóból.* — Abdül Kadir csakhamar személyesen is meggyőződést szerzett arról, hogy a hír igaz és a hercegnő a közös tulajdonukat képező, mintegy 900 millió korona értékű ékszereket is magával vitte.

A herceg hosszas habozás után a késő éjszakai órákban kocsiba ült és a főkapitányságra hatatott, ahol a központi ügyeleten feljelentést tett felesége ellen a 900 millió értékű ékszerek elvitele miatt. Ma délelőtt a detektívek megállapították, hogy a hercegnő egy körüli szállodában. Az érdekes ügyben azonban a tárgyalások megindultak. A hercegnő kijelentette, hogyha a herceg ragaszkodik az ékszerekhez, hajlandó azokat rögtön visszaadni, de *arról, hogy férjéhez visszatérjen, szó sem lehet.* A herceggel közölték felesége álláspontját, Abdül Kadir azonban ezzel az elintézésel nin csen megelégedve és *azt kívánja, hogy a szépséges hercegnő térjen vissza hozzá.* Az ismételt tárgyalások is meghúsultak. A hercegnő hajthatatlan marad és semmi szín alatt sem akar az ügyvéd mellől távozni. Miután a rendőrség nem áll módjában a hercegnőt férjéhez hazavinni, az ékszerek dolgában pedig a felek között differencia nincsen, tehát büneset sincsen, a további nyomozást be-

szüntették. A herceg és felesége között most más közvetítők útján indult meg a tárgyalás.

MOZI

xx Patt és Patachon ma, szerdán utoljára az aradi Apolló színházban. A világhírű filmkomikusoknak ez a legújabb filmalkotása teljes eredménnyel futja hódító körútját. A hatfelvonásos gyönyörű filmet ma, szerdán vetíti utoljára az aradi Apolló mozgószínház.

xx Fera Andra filmbemutató ma, szerdán az aradi Urániában. „Szerelm a nő hatalma” megrázó erejű filmdráma, amely az elvakult női szerelmet rajzolja meg, azt, amelynek hatalmával a férfit a bűn fertőjébe taszítják. A nagyszerű film mintegy marad az aradi Uránia mozgószínház műsorán. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Sziv győzelme” szenzációs dráma Norma Ta'adgva! a főszerepben csütörtöktől az aradi Apollóban.

xx Az aradi marosparti nyári mozgószínház. Ma, szerdán este Anna Mária, egy szegény leány története című 5 felvonásos színmű Lilly Dominici-vel a főszerepben és Szőke hajfürők című egyfelvonásos amerikai burleszk körül bemutatásra. Kezdeté pont fél 10 órakor.

NYILTER

ÉRTESÍTÉS!

Tisztelt vevőinknek és hitelezőinknek szives tudomásul hozom, hogy a Hirsch és Szénási céghől a mai napon barátságos uton kiváltam.

Az eddig irántam tanúsított szives támogatásukért ezúton mondok hálás köszönetet.

Teljes tisztelettel

2886 Hirsch Jenő

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelt vevőinknek és hitelezőinknek szives tudomásul hozom, hogy Hirsch Jenő ur a cégből a mai napon barátságos uton, más vállalkozása miatt, kivált. És mint egyéni cég az összes aktiva és passziva átvételével az üzletet f. hó 25-én (a volt Pollák József helyiségében) Arad, Bul. Rag. Ferdinánd (Karolina-u. sarok) helyezem át. Szives pártfogást kérve maradok

teljes tisztelettel
J. Szénási.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felelős szerkesztő:
REITHY JÓZSEF.

Értesítés!

Értesítem a n. é. közönséget, hogy megnyitott az aradi Kioszk étterem

cukrászdája és kávéháza,

ahol naponta ebéd és vacsora mindenkor kapható. Délután kártya és dominó játék 20%-al olcsóbb, mint a városban. Rossz idő esetén az összes belső termek az igen tisztelt vendégek rendelkezésére állanak. 2769

Estenként elsőrendű néger Jazz-Band

Kitűnő tisztelettel

Kurták Mihály, tulajdonos.

Piacér közelében

komplett berendezett asztalos műhely házzal együtt, kivándorlás miatt, olcsón eladó, Bővebbet:

„Fortuna” (Wallinger) Irodában, Arad, Str. Consistoriu ul 31. 1016

9027 Kézelti Mosz 7615

Tégla

nagyméretű, kitűnő minőségű

Cserép

duplafalcos 253. sz. legjobb minőségben, legértényosabb árban kapható

Pollák Sándor

gőztéglagyárában, Arad-on.

Flingstaussflug Arad-Bucarest-Constanza-Constantinopol

II. Klasse Schiffskarte Lei 3500.— inkl. Verpfligung am Schiff. 325

IDET

Reise- und Speditionsbüro Arad, Str. Bratianu 3. Telefon: 306.

HÁZASSÁG!

Független, jó vagyoni viszonyok között élő, egyetemet végzett, keresztény vig kedvelő vidéki gyártulajdonos és földbirtokos nőül venne **JÓ PÓLGÁRI** családból művelt, csinos **haziasan neveit**, esetleg hozzá kevésbé vagyonos is, megfelelő koru leányt és sokoldalú elfoglaltságánál fogva nem képes az élettárs keresésnek kellő időt szentelni, ezért választotta ezt az utat, kéri, hogy aki a fenti feltételeknek jó lélekkel megfelel, irjon bizalommal, fesztelentül „Munkás családi boldogság 11937” jelíggel levele ált boríték alatti Rudolf Mosz-é hirdető iroda Budapest, Podmaniczky-ucca 49. oimra. Közvetítők kizárva.

Olcsón eladó

Str. Damna Balassa (Purgly-ucca) 48. számú ház parkozott udvarral, kerttel, elfoglalható lakással. Bovebbet: „Fortuna” Wallinger Irodában, Arad, Str. Consistoriu ul 31. 1017

Schöberl-ágy

teljesen új, ebédő-szönyeg, olcsón eladó. Cím: „Fortuna” (Wallinger) Irodában, Arad, Strada Consistoriu ul 31. 1017

Butor-üzlet

megszüntetés miatt butorok jutányos árban, részletfizetésre is bevezethetők:

Garai Karolynál,
Arad, Str. Gheorghe Lazar 5.
(-) Urania mozi mellett. (-) 2537

4-5 mm. Idei szedésű **szigfü-virág (kamilla-tea),** száraz, kilónként 12 lejért eladó. Cím: „Fortuna” (Wallinger) Irodában, Arad, Str. Consistoriu ul (Bethányi-u.) 31. 1017

Rundreisen.

Zickvaok—Vergrügnungsreisen. Fahr-scheinbette ab jeder inländischen Station nach dem Auslande in jeder Station. Reisen in alle Bäder tour und retour. Ermässigungsen. 325

„IDET”

Reise- und Speditionsbüro, Arad, Strada Bratianu 3. Telefon 306.

Timisoarai mozi.

Belvárosi mozi: Csütörtök, Péntek és szombat. Gyárvárosi mozi: Hétfő és Kedd, Május 26., 28. Mehalai mozi: Csütörtök, Május 29.

MONUMENTALIS FRANCIA MOZIMŰI

„A FARKASOK CSODAJA”

Hatalmas mozalkotás XI. Lajos idejéből M. H. Dupnyezkuzel: híres regénye után. F. Szerepezzel: városi Morgucx a párisi opera tagja. Mme. Ivone Leroy, Charles Duffin és Ramuald Josté. Teljes mozimű, két rész egyszerre. 12 felvonás. N. B. Ezen film a párisi operában a francia köztársaság elnöke vezénköze mellett lett bemutatva. Bukarestben ezen film 1925. évi március hó 9-én a Nemzeti Színházban Ofelése királyunk és Ofelése királynőnk védnöksége mellett lett bemutatva. Menopol Frascati film Bucaresti. Helyárak: 35, 30, 25, 20 és 15. Kezdeté este pont 9 órakor.

Jön: „SALAMBO”

Monumentális film. Pazar rendezéssel alkotás 10 felvonásban. Gustave Flaubert híres regénye után. Oriási világ siker 552

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban kapható a kiadóhivatalban

Iz, szín és táperő az „UHU”-pótkávé előnyei.

Utlevévi ümozást

napenkénti futáridítással, legolcsóbban és legmegbízhatóbban **KÜNSTLER ANDOR** „Visum” futáirodájánál vállalja Arad, Bul. Regina Maria 22. Aradonnyi takaróközpont. Rajarata mellett. TELEFON 668. 2895

Megbízásokat

Kádár István uri szabó cég Arad, Str. Bucur (Eötvös-uca) 3. Ajánlja raktáron levő legújabb valódi angol, brünni és brassói tavaszi, nyári férfi szövet különlegességeit. Mérték utáni megrendelések. Pontos és szolid kiszolgálás.

APRO HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem tölthető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Alkalmazás.

TISZTESSÉGES kifutólány fix fizetéssel, jutalékkal és lakással könnyű munkára azonnal felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2686

FIZETŐLEANYOK felvétetnek. Damián Erzsébet női divat-szalón, Arad. 2860

MINDENES főzönőt keres vidékre azonnali felvétellel. Nagy Béla, Arad, Str. Ecatarina Teodorin (Heim Domonkos-u.) 4. 2829

FŐZNI TUDÓ minden 3 tagú családboz felvétetik. Arad, Str. Eminescu 17. II. em., 7. 200

BEJARONO és minden felvétetik. Arad, Neuman-palota, II. emelet, ajtó 19. 2883

MAGANOS urinó, háztartás minden ágában jártas, házvezetőhöz ajánkozik vidékre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2831

TANULÓ leány és fiú felvétetik Prosenzky hölgyórásnál Arad, Pista Luther 8. sz. 2892

GYERMEK mellé ajánkozik intelligens urileány Megkereséseket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 2876

ONALLOAN dolgozó varróleányok magas fizetéssel felvétetnek „Ida Szalónba” Arad, strada Alexandri 5. 15169

PENZTÁRNOKNOI vagy irodai állást keres megbízható urileány. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 2877

KIFUTÓFIUT keres Kell és Krausz cég, Arad. 10230

FEHÉRNEMŰ varróleányok felvétetnek. Fischer fehérnemű üzlet, Arad, Minorita-palota. 2808

ONALLOAN dolgozó fizetőleányok felvétetnek. Földes női divatszalon, Arad, Str. Eminescu 13. 15169

Lakás.

STR. BRATIANU (Weitzer-utcában) háromszobás, Episcopul Radu (Magyar-utcában) háromszobás fürdőszobás lakás átadó. „Italia” ügynökség Arad, strada Alexandri 1. (Salac-u.) 2899

Vétel és eladás.

EZÜSTÖT, antik butort magas árban veszek, két új angol fotel 6000 leiert eladó. Biedermaier garnitúra restaurálva 18.000 le. Salon Artistique Arad. 2601

HASZNÁLT könyveket előnyös áron vesz Sándor hírlapiroda Arad. 10197

PERZSA és gyári ebédlőszőnyegek, ágylépti és futó szőnyegek, Biedermaier szalón, háló, ebédlő, uriszoba és szalónberendezések, ezüst evőeszközök, ebédlő divány, vitrin, antik poharak, disztárgyak, vaságy, gyermekágy, íróasztalok, könyvszekrény, régi állóra, márvány íróasztal készlet, antik asztal, festmények, gobelinek, régi zsebóra, tölcsérnyélküli gramofon, ajándéktárgyak stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. sz. (Batthyány-u.) I. e., jobb. 1000

VANILLOGEN pótolja a drága vaniliát. Földes gyógyszerár Arad. 2728

Dr. MLADEJOWSKY egyetemi tanár Sclerol syrupja a véredény elmeszesedés legújabb gyógyszere Földes gyógyszerár Arad. 2433

MINDENNEMŰ ezüst tárgyakat, szőnyegeket, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezéseket, egyes butordarabokat, disztárgyakat, mindenféle férfi ruhát stb. bizományba veszek, azok gyors lebonyolításáról gondoskodom. Kezelési költség nincs. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-uca) I. em. jobb. 1000

JÓKARBAN levő szállóprés eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2727

ELADÓK Cormick Johnston és Walter-Wood aratógépek kitűnő állapotban. Mácsai uradalom. 10230

EGY rövid keresztúros zongora eladó. Megtekinthető: Zaránd szállitonál, Arad, Str. Ioan Kalvin 7-9. 2898

TENISRAKETT 14 és feles présrel, tokkal, eladó. Cim: Györfly „Mureș” irodájában, Arad. 15169

NAGY lucernáskert évi termése eladó. Arad, Str. Abatorului 68-78. (Szénapiac). 2896

HAZTELKEK.

HAZTELKEK részletfizetésre Ujmikelakán eladók. Érdeklődni Munteannal katonatemetővel szemben. 2710

VILLASZERŰ magánház, elfoglalható háromszobás, fürdőszobás lakással, istálló sertésöl és kocsiszinnel 510.000, Magánház elfoglalható háromszobás lakással 210.000 leiert eladó. „Italia” ügynökség Arad, strada Alexandri 1. (Salac-u.) 2900

MAGAN- és bérházakat, birtokokat, tüzleteket és lakásokat kerestünk lelépésért ügyfeleink részére. „Italia” ügynökség Arad, str. Alexandri 1. (Salac-u.) 2897

Házak elfoglalható lakásokkal legolcsóbban vehetők: „Fortuna” Wallinger-iroda utján, Arad, Str. Consistorului 31

Üzletek.

GYÓGYSZERTÁRAT megvételre, vagy bérbe keresek. Cim: Gyógyszerész, Oradea-Mare, Gyár-u. 42. 2884

MICALACA-NOUN (UJMIKELAKAN) a F6-uton 21. sz., 1 fűszerkereskedés kiadó lakással együtt. 2889

Különféle.

PÉNZKÖLCSÖNÖKET kerestünk magas kamatra. „Italia” ügynökség, Arad, Str. Alexandri 1. (Salac-u.) 2898

EGY szoba, konyha, kamrából álló szép lakásomat a belvárosba elcserelném hasonlóval, esetleg kétszobással. Kádár műhelynek helyiséget keresek. Értekezni: Arad, Str. Mureșanu 7-9. (Nádor-uca) 2892

ELVESZETT a Minorita templomtól egészen a marosparti utig egy arany női karosított óra, a megtaláló illő jutalomban részesül. Deutsch terménykereskedő irodájában, Arad, Bulv. Regele Ferdinand No. 6. 2891

Bognár!

Temesremetei gazdaság keres rögtönj belépésére éves bognárt. Jelentkezni lehet:

Kanizsa Béla,
Timisoara, Erzsébetváros, Mikszáth-
uca 7. 2873

Bogdarigós-fürdő

(Jud. Timis.) 1018

mely egész Erdély közönségének a legkedveltebb gyógyulást kereső helye, teljesen modernül berendezve, villanyvilágítással ellátva, **junius 1-től** fogva áll a közönség rendelkezésére. Ezen közkedvelt fürdő páratlan gyógyhatásánál fogva nagy eredménnyel gyógyít: reumát, csúzt, köszvényt, ischiást, lobosodást, benuást, vizértágulást és mindenféle női bajokat. — **Gyönyörű sétányok.** —

Tiszta, kényelmes szobák. Elsőrendű konyha! Állandó elsőrendű olgányzenekar játszik. Közvetlen vonatok Lipován és Timisoarán át. **Autoközlekedés Aradtól.**

Oltönyöket ... 1650
Reglánokat ... 2000
Gummi kabátokat ... 960
lejes árakban árusít:
SZANTO & KOMLÓS,
Arad, színház-épület.
Kérjük szövetkirakataink megtekintését!

BENŐSÜLNI

őhajt-, független hivatásba, részvénycsáság 41 éves izraelita főtisztviselője. Szerény, nyugodt életmódot keres. Közlekedések „Szolid 13530” jelige alatt dupla borítékban a Hermes r.-t.-hoz Nagyszébenbe kéretik. „Hermes” 13535 2820

Képviselőt vállalok

elsőrendű gyártól Bucurestii ó-románia és Basszarabia területére. Irodám, rak-táram van, 4 éve dolgozom Bucurestiben. 2885
Megkeresések „Aradi” jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér.

Építetők figyelmébe!

TRITTEALER FERENCZ & Comp.

Építészeti Irodája Arad, Str. Cosbuc No. 15. (Wesselényi-u.)

TELEFON: 622. TELEFON: 622.

FOGLALKOZIK: az építészeti szakmába vágó bármely magas és mély építés és vasbeton tervezéssel. Készít mindennemű új építést átalakítást a leg egyszerűbbtől a legmodernebb kivitelben saját gyártmányu téglá és cserép anyagokkal a legolcsóbb és legelőnyösebb feltételek mellett, Beton vasbeton valamint speciális munkákat u. m. kazán befalazás gépalapozás és gyárkémény építést. **AJÁNLIJA:** I. rendű gyártmányu kézi és géptéglát valamint cserépet. 2455

Uj és használt **ROMEO** Traktorok hármass ekével, 80 HP. W. D., 55-60 HP. W. D. és 55-60 HP. **Stock** motorekék.

6 HP. **HOFHERR** magánjáró locomobil,
8 HP. **MÁV.** locomobil,
8 HP. **CLAYTON-SCHUTTLEWORTH** gyárilag javított fiatal cséplőszekevény,

keveset használt **FORDSON** Tractor szijtárossával és ekével,

mindenféle gyártmányu **gözekéhez** szükséges **sodronykötelek** és **alkatrészek**

előnyös áron és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók: 422

Sürgöncim: **AGRICULTURA**
ipari és kereskedelmi rt.-nál
TIMISOARA,
IV. Pop de Băsești (Eötvös-uca) 26.

Utlevél vizumozási naponkénti futárindítással Gyűjtőhelyünk nincs!
legmegbízhatóbban
Sándor hírlapiroda vállal, Arad, Bul. Regina Maria 10.
(Hajos gyógytár mellett)